

Cerkveni Glasbenik

Glasilo Cecilijinega društva v Ljubljani.

Izhaja po enkrat na mesec in velja za celo leto z glasbeno prilogo vred 5 kron, za cerkve ljubljanske škofije 4 krone, za dijake 3 krone.

Uredništvo in upravnništvo: Pred Škofijo št. 12, I. nadstr.

Časten jubilej.

Praznuje ga letos blag. gospod Vinko Levstik, šolski vodja v p., pevovodja in organist župne cerkve na Vrhniki: 53 let organist in izmed teh 40 let nepretrgoma na vrhniškem pevskem koru. A kar je glavno: častitljivega moža ne dičijo samo visoke številke, temveč pred vsem vzorne lastnosti, ki jih mora imeti vsak pevovodja v Bogu posvečeni službi.

Vinko Levstik se je rodil 24. januarja l. 1844 v Sodražici pri Ribnici kot sin kmet-skih starišev. Po dovršenih študijah na ljubljanski pripravnici je nastopil l. 1862 učiteljsko in organistovsko službo na Dobrovi, kjer je ostal 8 let, potem v Dobrepoljah, kjer je deloval 4 leta, zaljano. Leta 1902. je gospod vodja vzel slovo od šole, cerkveno službo pa je opravljal še nadalje in jo z največjo vestnostjo kljub visoki starosti vrši še sedaj.

tem eno leto v Trebnjem in je prišel na to kot šolski vodja leta 1875. na Vrhniko, kjer ga ljudje pomnijo kot enega najvestnejših, najsposobnejših in najbolj ljubeznivih mladinskih odgojiteljev. Takoj ob prihodu na Vrhniko je prevzel orglanje in vodstvo cerkvenega petja kot dedščino po znamenem skladatelju Cveku, ki se je tisto leto preselil k št. Petru v Ljub-

Gosp. vodja se odlikuje po veliki glasbeni izobrazbi, katero je začel pod vodstvom strogega profesorja Nedvėda in jo pozneje kljub obilemu šolskemu delu najpridneje izpopolnjeval. Kadarkoli mu je do-

puščal pičlo odmerjeni čas, je sedel za klavir ter igral in študiral nove pojave v slov. cerkveni glasbi, katera je bila v prvi polovici njegovega delovanja povsod v silno žalostnem stanju. Niti ljudstvo, niti duhovniki povečini niso imeli smisla za lepoto in namen cerkvenega petja, in po korih se je šopirila muzika, ki je bila bolj primerna za plesišča kot za cerkve. Ko se je pa začelo na Kranjskem pod vodstvom zaslužnega stolnega kapelnika g. Foersterja novo cecilijansko gibanje, ki je imelo namen cerkveno glasbo rešiti iz sramotne sužnosti plesnih dvoran in gledališč ter ji zopet vrniti njeno častljivo in visoko mesto v cerkvi, je g. vodja kot prvi že kot vesten učenec strogega Nedvéda z vso vnemo podpiral to novo gibanje ter jel kljub precejšnemu mrmranju in zabavljanju ljudi uvajati na kor nove, svetosti službe božje primerne skladbe; stare, okrogle „viže“ pa je lepo poravnal v spodnjo polico pevske omare, da ostanejo kot nema priča babilonske sužnosti, v kateri je prejšnje čase zdihovala slovenska cerkvena pevska umetnost.

Skoz in skoz je odlikovala g. vodja nenavadna vnema za povzdigo cerkvenega petja tako v šoli kakor v cerkvi. Otroke je pridno podučeval cerkvene in narodne pesmi, ob vsaki priliki jih je pripeljal v cerkev, kjer so prepevali ob spremljevanju orgel. V ponavljavni šoli je imel svoj zbor, iz katerega so se rekrutirali člani cerkvenega zbora. Tako je prehajalo samoobsebi šolsko petje v cerkveno; pevski čut pa se je v fari tako povzdignil, da je še danes najti na Vrhniki na izbiro najboljšega pevskega materijala posebno med ženskami. Vnema g. vodja pri cerkvenem petju pa se posebno kaže v cerkvenih pevskih skušnjah; še danes kljub visoki starosti pride vsak petek in torek točno ob 7. uri zvečer k skušnji, ako ga ne zadrži bolezen. Prejšnje čase pa, ko je uril še novih moči, je imel od časa do časa skušnjo tudi vsak dan. Pri službah božjih je točen kot ura — tudi ene minute ne zamudi nikdar, dasi pot od njegovega doma do cerkve posebno po zimi ni prav nič prijetna.

Vzoren je njegov red na koru: vse skladbe razvrščene po cerkvenem času in v svojih zavitkih, zapisnika inventarja in vsakonedeljskega repertoarja kaligrafično spisana. In to ne samo, kadar je napovedana inšpekcija; kadarkoli pogledaš v pevsko omaro, v zapisnike, vedno isti železni red.

Kot organist je on komponist. Po pravici ga je ob proslavitvi njegovega jubileja imenoval gosp. odposlanec Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo kot enega najboljših improvizatorjev v deželi. On — kadar igra brez not — ne prestavlja akordov tjavendan brez reda in smisla, temveč vzame en motiv iz ravno prepete ali sledeče pesmi ter ga obdela dosledno skladbi primerno. Ni moderen njegov slog, a je krepak, jasen in živahen. S tem pa ni rečeno, da on vedno igra brez not. Daljši preludiji so še vedno Rinckovi in drugih priznanih skladateljev.

Zaslužni gosp. vodja pa ni samo izobražen pevovodja, ampak tudi iskreno veren mož. Večkrat na leto ga vidiš pri obhajilni mizi; kako globoko razume glasbeno delovanje v cerkvi, spričuje dejstvo, — da se je do skrajnosti, iz vse moči branil vsake še tako skromne proslave svojega

jubileja, češ: „delal sem samo radi Boga in ne maram nobene svetne časti; kar sem storil dobrega, to mi bo že Bog poplačal“. Njegov najvišji in zadnji namen pri cerkvenoglasbenem delovanju pa se zrcali v njegovih jedrnatih besedah, ki jih je izpregovoril ob proslavi: „Želim z lepim petjem, kakor dozda tudi zanaprej povzdigovati čast božjo, lepšati cerkvene slovesnosti in buditi v vernikih pobožna in bogoljubna čustva“. Ali se more lepše opisati namen cerkvenega petja, kakor je to povedano v teh besedah?

Ni čuda, da g. vodja nima sovražnika na Vrhniki, predvsem so ga pa pevci in pevke vedno iskreno spoštovali, ga ljubili in ubogali. To se tudi izprevidi iz njegovih besed, izpregovorjenih ob isti priliki kot zgoraj: „Stanovske in življenske razmere pa so vsakega (pevca oz. pevko) ob svojem času primorale dati petju in koru slovo — in to so storili čestokrat z jokom“.

To ni jubilej števil, to je jubilej vzornih, najlepših lastnosti, s katerimi mora biti okrašen vsak pravi organist in cerkveni pevovodja, ako hoče doseči res trajne uspehe in namen cerkvene glasbe, kakor je isti načrtan v zgoraj omenjenih besedah zasluženega g. vodja.

Vemo, da bodo te skromne vrstice težko dele za svojo slavo prav nič vnetemu g. vodju, toda hoteli smo s tem podati vsem, ki se pečajo s cerkveno glasbo po širni škofiji, izklesan vzor dobrega organista. In takega vzora tako potrebujemo!

* * *

Proslava, ki se je vršila g. jubilarju na čast dne 24. oktobra t. l., je bila radi vojske kolikor mogoče skromna. Pri dopoldanskem opravilu je pel združeni cerkveni in društveni zbor Foersterjevo slovensko mašo v čast sv. Cecilije. Popoldan je v dvorani gospodinjske šole ob navzočnosti odličnih Vrhničanov združeni pevski zbor zopet zapel tri pesmice, med temi nalašč za to priliko zloženo, globoko in nežno občuteno „Vrlemu možu“. Besedilo je povzeto iz Gregorčiča, skladba je dr. Kimovčeva, kateremu so pevke v znak hvaležnosti ob tej priliki podarile lep šopek. Gdč. Mici Jerina je v daljšem govoru proslavljala zasluge g. vodje, gdč. Rezika Varšek pa je pozdravila g. slavljenca z deklamacijo. Kot spomin na svoje 40 letno delovanje mu je podala gdč. Ivanka Istenič v imenu cerkvenega zbora veliko krasno kopijo Kunzeve sv. Cecilije. Umetniški okvir je silno lepo izvršil podobar Buh na Vrhniki. Nato je pozdravil g. jubilarja odposlanec Cecilijinega društva za ljubljansko škofijo, č. g. dr. Kimovec. Končno se je v vznešenih besedah zahvalil g. vodja in programatično načrtal svoje cerkvenoglasbeno delo in ideje, ki so ga vodile pri tem. Nato se je sicer skromna a prisrčna slavnost zaključila.

Fran Zabret.

Dodatek urednika. Ko izrekam g. dopisniku iskreno zahvalo za poslani lepi članek, naj mi bo dovoljeno g. jubilarja Levstika spominjati se še s par besedami.

G. vodjo poznam že od časa, ko sem na Vrhniki služboval kot kaplan. Spoznal sem v njem vzor organista in cerkvenoglasbenega vodje. Kolikokrat sem z resnišničnim zadovoljstvom poslušal njegovo dovršeno, markantno, duha in srce povzdigujoče orglanje v župni in dekanijski cerkvi sv. Pavla. Večkrat sem imel priliko g. Levstika opazovati pri orglah tudi od blizu. V takih trenutkih sem videl na lastne oči, s kako zbranostjo, s kako pobožnostjo in lahko rečem tudi s kako sveto zamaknenostjo v liturgijo in spremljajočo jo glasbo je zaslužni g. vodja vršil svoj posel. V kako vzornem redu ima g. vodja Levstik svoj glasbeni kor, sem se prepričal tudi še pred kratkem, ko sem 30. septembra t. l. tamošnji kor nadzoroval. Spričo zares vzornega tamošnjega reda sem g. vodju takrat iz srca čestital in mu čestitam danes tukaj v listu ponovno.

Blagega in skromnega — tudi v častitljivi starosti še vedno za vsak pouk in nasvet dovzetnega — za pravo cerkveno glasbo resnično vnetega in neumorno delovnega moža naj Bog po priprošnji sv. Cecilije Slovencem in slovenski cerkveni glasbi še dolgo ohrani! **St. Premrl.**

O cerkveni pesmi.

(Konec.)

C. Cerkevna pesem naj bo primerna za petje.

Dejstvo, da se tudi nekateri veliki pesniki niso zavedali, kaj se lahko poje, nas opravičuje, da o tej strani izpregovorimo obširneje. Zdi se nam, da lastnosti pesmi za petje niso preveč skrivnostne, le truda si pesniki niso dali, ker niso nameravali zlagati za petje.

Zahteve:

1. Pesem za petje se mora odreči vsakega pomočka, ki ga daje pisanje in čitanje; jasna mora biti po samih besedah, kakor se slišijo.

Ko človek pesem bere, ima pred očmi razdeljene vrstice, v vrsticah še ločilna znamenja, velike in male črke, in kar je največ vredno: oči lahko hité preko besed vselej tako daleč naprej, da duh zajame kako misel. Vsega tega verniki v cerkvi nimajo; melodija navadno niti besed ne loči od besed; vse mora biti jasno iz naravno postavljenih misli; večkrat nas melodija kar sili, da moramo iskati pomena v koscih. Vernik na primer sliši:

Sveti Jo-žef-da-nes-po-je

Ker se tu konča vrstica, kar poslušalcu naznani tudi melodija, mora duh poslušavca iskati pomena najprej le v teh besedah; prva misel, ki jo dobi, je: „Danes poje tudi sveti Jožef.“ Marsikdo se je že temu nasmel, v tiskani pesmi pa mala vejica vso zmedo prepreči:

Sveti Jožef, danes poje
naj ti radostno srce.

Ali: Čujem skrivno povabilo:
Duša, Jezus kliče te.

V tej melodiji ni vejice, marveč cezura za četrtem zlogom, vsled česar čujem nerazrešljivo skupino

Dušajézus-kličé te.

Skladatelj ni kriv, zakaj v drugih vrsticah je cezura za istim zlogom.

Ali: V žalosti bridki, hudi smo.

Sliši se le: „V žalosti bridki smo hudi,“ kar ni moralno. Ne smemo takih verzov zagovarjati z zahtevo, da naj bodo poslušavci pametni; ne gre le za to, ali se dá kak verz prav umeti, ampak za to, če je primeren. Vse, kar zbuja tudi spomin na napačno pojmovanje, kazi lepoto pesmi.

Tudi mnogo rim, ki jih zdaj pesniki rabijo, je le za oko, kar je za petje slabše kot nič.

Primeri: Vse pravice vir Gospód je,
poslušajte, vsi naróðje.

Ali: . . . milijon — poklon.

Pisano je lepo, a brati in peti bi bilo treba: milijón — poklón.

Tudi rime z dolgimi vokali niso vse čiste, na primer: Gospód — povsôð. Besednjak piše obakrat isti naglas, a z znamenjem pod vokalom. Zdi se, da bo pri takih primerih moral odnehati živi jezik na ljubo mrtvi pisavi. Toda kratkih zlogov rimati z dolgimi nikakor ni dopustno.

2. Kar ne more vzbuditi predstave, se ne more peti. Treba je besede tako razporediti, da si more človek vsaj do konca vrstice kaj predstaviti; če so prav kratke vrstice, je včasih zadosti, da je pomen izražen do konca druge vrstice; vsekako pa mora biti pomen že izražen do vrstice, ki po ustroju kitice s prejšnjimi vrsticami skupaj ustvarja poseben del.

Že dober govornik stavi besede drugače kot dober pisatelj, in ne izgovarja najprej tistih besed, ki se brez naslednjih ne morejo umeti; pevec, pri katerem je vsaj štirikrat dalje časa treba čakati naslednjih besed, se sme tem manj ustavljati naši naravni zahtevi. Primer iz govornišva: Ako bi govornik pričel: „Našli smo neskončno luč, morje blaženosti, sreče in upanja“ — vprašam: Kaj naj si slušatelj predstavi? Kaj je neskončna luč? — Te besede je govoril na Kat. shodu dr. Lovrenčič, toda postavil je besede prav: „Našli smo Kristusa, neskončno luč, morje blaženosti, sreče in upanja.“ V teh psihologično pravi razporedbi ni nič mučnega, nič praznega; če pa bi bil postavil „Kristusa“ na konec, bi se to lepo bralo, a govor bi bil slab.

Primer iz slabe cerkvene pesmi:

O zakrament ljubezni,
srce brez tebe zdravo.

Melodija sili slušatelja, da veže to, kar je slišal. Kakšen pomen ima to? Kako naj bo srce zdravo brez Jezusa? — Mislil pa je pesnik prav, zakaj potlej dobro pove:

oh ni, v njem vlada greh.

Taka stava besed je še posebno napačna s skladateljevega stališča; saj on ne sme z melodijo zavzdigniti besed brez pomena, pomen pa besede dobe šele po naslednjih besedah. Preko vsake daljše skupine besed, ki še nič ne pomenijo, bi moral skladatelj hiteti z recitiranjem, kar mu seveda le redko ugaja.

Vzemimo primer lepe pesmi, ki pa je obenem jasen zgled, da se vendar ne more peti. Medved piše:

„Še enkrat mi prinesi zlate hipe“. — Kaj naj počne skladatelj s temi besedami? Vrstica je tako dolga, da bi ji lahko in rad dal še dve cezuri, a predstave še ni nobene. Po melodiji zaveden bi poslušavec skušal tudi naslednjo vrstico umeti zase. A kaj naj mu pomeni:

„Nazaj, krilati, neudržni čas!“

Ali mar hoče kdo tok časa zasukati? — Nespametno. Če pa to beremo, najdemo v resnici jako lepo in pomenljivo kitico:

Še enkrat mi prinesi zlate hipe
nazaj, krilati, neudržni čas,
ko pred očetno hišo v senci lipe
vesel in mlad mi je cvetel obraz.

Razume se, da tudi v dobri stavi ne more biti prav vsaka beseda jasna brez naslednjih, in še bolj gotovo je, da ne more biti enako jasna. Zahtevamo le, da se izključuje mučna daljša skupina nejasnih besed in vsako dvoumje ali povod za stranske misli. Posebno take stvari se morajo izključiti, ki zavoljo melodije vrivajo v misel kaj nedovoljenega. Primer: „Ne ljubim te, Marija“ — in zakaj bi je ne ljubil, saj jo moraš! toda vsa ta misel je napačna, saj sledi: „samo zavoljo čednosti“.

Na ustroj kitic je tudi treba gledati, pri katerih vrsticah mora biti pomen že bolj dovršen. V kitici z rimami a b a b stoji pač a b kot del zase, ki mu sledi podoben drugi del a b; melodija mora take dele izraziti kot tesnejšo celoto, nego je med drugo in tretjo vrstico; torej bi morala tudi misel biti tako razvita. A glejmo napačen primer:

O Marija, moje želje,	a
kadar spomnim se na te,	b
žalost zgine in veselje	a
pride v tožno mi srce.	b

Vrhu grajane napake je tretja vrstica hudo skažena, ker mora slušatelj zaradi cezure po tretji vrstici razumeti: Žalost in veselje zgine, kadar se spomnim na Marijo.

Ugovor: Ali ne bo naša zahteva pesnikov preveč uklepala?

Res je le to, da se kitica po naši zahtevi težje zloži, ni pa zato slabša, ampak tudi za branje lepša.

Izmed pesnikov se je naših „tesnih“ pravil najbolj držal Gregorčič v prvem zvezku. Glejmo n. pr. njegovo pesem „Naša zvezda“! Kakor da bi slišal iz nje še melodijo, tako je umerjena po pravilih za petje:

Zvezda mila je migljala
in naš rod vodila je;
lepše nam ta zvezda zala,
nego vse, svetila je.

Toda oh, za goro vtone,
skrjuje se za temni gaj;
svitile vprašam milijone,
vrne li se še kedaj?

A molčé zvezdice jasne,
odgovóra ne vedo,
dol z neba višave krasne
nemo na prašalca zro.

Pridi, zvezda naša, pridi,
jasne v nas upri oči,
naj moj duh te zopet vidi,
zlata zvezda srečnih dni.

Vzorna cerkvena pesem, ob kateri naj začetniki preizkušajo naše pravilo, da se jim vtisne v pesniško moč, je naslednja:

1. O sanctissima,
o piissima,
dulcis Virgo Maria!
Mater amata,
intemerata,
ora, ora pro nobis. | 2. Tu solatium
et refugium,
Virgo, Mater Maria!
Quidquid optamus,
per te speramus,
ora, ora pro nobis! | 3. Tua gaudia
et suspiria
iuvent nos, o Maria!
In te speramus,
ad te clamamus,
ora, ora pro nobis! |
|---|---|---|

Primeri slovensko pesem na isto melodijo :

O brezmadežna (Večno življenje str. 478).

Druge slovenske pesmi, v katerih se naša druga zahteva zvesto izvršuje, so :

Zdrava, zemlje vse Gospa (str. 396).
Marija, Mati ljubljena (str. 421).
Že slavčki žvrgolijo (str. 476).
O Jezus, sladki moj spomin (str. 412).
Ti, o Marija (str. 477).

3. Če so vrstice dolge, bo skladatelj na najbolj poudarjenih mestih hotel narediti cezuro, in isto bo zahtevala melodija skozi vse kitice. Zato pa naj rajši pesnik sam pesem že tako zloži, da bo imela ali kratke vrstice, ali čisto določene cezure v vrsticah. Primer napačne cezure:

Strmite, nebesa in zemlja, strmite!

Skladatelj v tej vrstici cezuro postavi gotovo za besedo „nebesa“, ker ga opravičujejo k temu druge kitice. Po tej cezuri pa imamo slovnično spako:

Strmite, nebesa,
in zemlja, strmite!

Drug primer: Molim te ponižno (v starejši zdaj zavrženi obliki):

Molim te ponižno,
skriti Bog nebes.

Tukaj je cezura pri pesniku in skladatelju na koncu prve vrstice, kar je seveda prav. A v dveh kiticah cezura zadene zlog brez pomena:

Tebe razumet' ne — morem revna stvar.
Dobri pelikan, o — Jezus vsmiljeni.

Popravljen pesem glej Večno življenje. 499.

Glede cezur je pa treba pesnike braniti pred skladatelji, kateri le po sluhu stavijo cezure. Pregledati morajo vse kitice in staviti cezuro tja,

kamor jo stavi pesnik. Preveč zahteva skladatelj, če hoče imeti po vseh kiticah na vseh mestih enako dolge in enako močne besede. Ta zahteva bi sicer skladatelju delo olajšala, toda ubila bi lepoto in duha, ker bi pesnik v resnici ne mogel najti obenem primernih besed za svojo misel. Jezik bi bil ubožen in zlog kakor razsekan drobiž.

Primer: Če pesnik pravi:

naj tisočeri bo poklôn
njej, ki za nas bedi

je pač jasno, da skladatelj teh dveh vrstic ne sme ločiti s korono. Ali naj bi bil pesnikovo misel z melodijo prav izrazil, ali pa pustil.

4. O rimah ni edinosti. „Dobre rime so življenje melodije“, je rekel neki skladatelj, drugi spet trdi, da jih ni treba.

Gotovo je, da so lepe rime koristne, nelepe rime pa škodljive. Zato izpregovorimo tudi o rimah, kar bo ustrezalo vsaj začetnikom.

Najlepše rime so tiste, v katerih se od poudarjenega vokala dalje ujemajo črke in glasovi, obe rimani besedi pa sta iz različnih govornih členov. Na primer:

Bod' češčena, sveta Ana,
v mater milosti odbrana.

Če se ujemajo tudi konzonanti pred poudarjenim vokalom, se rima sliši slabo, na primer žena, . . . omožena. Zadostuje pa, da je konzonantna skupina različna, na pr. kri — — tri.

Za petje najslabše so moške rime s kratkimi vokali in konzonanti na koncu, na primer svêt-obod.

Moške rime s konzonanti na koncu so same po sebi bolj značilne in vobče lepše, a v pesmih za petje se ni treba ogibati vokalnih naravnih rim, ker se te laglje pojó. Na primer:

Glej solznih iščem te oči,
srce po tebi hrepeni.

Tudi slabotne vokalne rime se v petju dobro glase, na primer:

Zdrava, mati milostna,
ni na tebi madeža.

Škodljive pa so vse rime, ki so samo za oči in zlasti rime, ki pevca zavedejo, da besedo izgovori napačno. Primeri:

otrôk — Bóg	razlit — odsvit.
glâs — nâs	Se zvon glasi:
pâs — obrâz	molite vsi.
že — vse	O presveta tí — bod' češčena mi.

Tudi vsebina je merodajna za lepoto rime. Kar se rima, to gre skupaj — čuti zlasti preprost človek. Zato so nedopustne rime:

Ljubeznivo božje dete
se postavi med proklete.

Ali: Marija — hudobija.

Ali: Jezus v rajú — pekla zmaju itd.

Za rime tudi niso dobre take besede, ki malo pomenijo, ali pevska mašila. Na primer:

O kak žalostna je bila
ta preblažena in mila
— — Devica,

Že pri branju take rime niso lepe; v petju pa, kjer se morajo izgovarjati s povzdignjeuim čuvstvom, postajajo smešne in zoprne.

Če se brez nenaravne rime pesem ne more zložiti, naj rima odpade.

5. Kitice se laglje lep o uglastbijo, če so bolj razvite in imajo več mnogoličnosti. Toda med seboj se morajo ujemati.

V prav kratkih kiticah se melodija težko razvije. Kratke štirivrstične kitice skladatelj rajši vzamejo po dve in dve za enotno. Veliko lepše se bo delo posrečilo, če rajši pesnik sam naredi daljše kitice po 5 do 8 vrstic. V takih je lahko več mnogoličnosti po dolgosti, rimah in ritmu. Skušnja kaže, da so melodije takih pesmi bolj polne življenja in individualne lepote.

Primer: O Devica,
 pomočnica
 bila si in boš nam ti. Le sladkosti
 in blagosti
 tvoja roka nam deli. (Dalje Večno živ-
 ljenje. 480.)

Zgled težjega ritma:

Zaupno k tebi prihajamo, rajska Devica, iz dna srcã te pozdravljamo, naša Kraljica!	O vodi nas ti življenja vse dni, da v tvojem kraljestvu se snidemo vsi. (Glej dalje Večno živ- ljenje. 479.)
--	--

Zahteva, da se morajo vse kitice ujemati, pesnika najbolj veže. Ne le po številu vrstic, in v vrsticah zlogov in cezur, ampak tudi po tem, na katerih zlogih počiva višek čuvstva — vse to naj bi bilo čim bolj enako. Kitice enake vrednosti bi pesnik pač lahko ustvarjal, a kot umetnik želi napredovanja v mislih, in čuvstva so najmočnejša, kadar se menjujejo. Težka naloga se da včasih prav dobro rešiti tudi pri različnih čuvstvih; pesnik naj le na to pazi, da bo višek čuvstev spravil v vsaki kitici na isto mesto.

Če skladatelj opazi, da nadaljnje kitice ne gredo na melodijo prve kitice, naj pesem z melodijo pošlje pesniku. Na melodijo bo pesnik laglje zložil primernejše kitice.

Očividno različnih čuvstev naj pa pesnik ne izraža za petje po kiticah. Kako naj bi n. pr. skladatelj izrazil z melodijo

„Večno srečno je življenje“ —

da bi se z isto melodijo izrazila tudi tretja kitica:

„Žalost, groza me obdaja?“

Kadar pa ima pesnik pred seboj veličastno snov s prebogatiimi čuvstvi, ki jih ne more umeriti na podobne kitice, naj se ne dá vezati po kiticah, marveč naj samostojno dovrši čim večjo umetnino. Tako pesem bo skladatelj uglastbil celo.

6. Kitice naj bodo po vsebini toliko samostojne, da se običajni odmor med kiticami naravno prilega.

Ne more torej ena kitica obsegati le vprašanj, druga samo odgovor, ali samo kako stavkovo določilo.

Naslednje kitice naj pa vsekako napredujejo in psihološko rastejo.

Za zgled bi postavil pesem „O cvetlica z vrta nebeškega“: v 1. kitici se opeva Marija kot Devica, v 2. kitici kot kraljica, v 3. kitici kot naša mati. Vsaka kitica je lahko samostojna, vse tri so si po ustroju enake, vsebina pa daje čuvstvom rast.

Še boljše pa je napredovanje, če se misel sama psihološko razvija.

* * *

To bi bile glavne zahteve. Trnjevo pot kažejo, vendar upamo, da se bodo pesniki dela lotili, če ne mnogi, pa vsaj najboljši, katerim bo zavest plemenitega truda najlepše plačilo.

Pevski pouk v šoli.

P. H.

Vsak izobražen človek mora vedeti, da ima glasba, zlasti petje, velik vzgojevalen pomen. Šola ima važno nalogo, v človeku izobraziti um in srce, in k tej izobrazbi pripomoreta veda in umetnost. Glasba napolnuje srce z radostjo, krasi nam življenje; ni luksusa, marveč življenska potreba, kakor dar govora. Kdor ni večč glasbe, njemu odide na svetu mnogo lepega. Vsi čujemo glasbo, a vsi nimamo enakega užitka, kajti glasbo z užitkom poslušati je umetnost, katera se mora priučiti. Višek kulture je, ako je človek zmožen, z uporabo vseh svojih duševnih sil ustvariti si samostojno sodbo v umetnostnih vprašanjih; in narod je dosegel vrhunec kulture, kadar je večina naroda prepojena umetniškega duha.

V starih časih so bili glavni predmeti šole: gramatika, matematika in glasba. Tudi sedajna doba v principu pripozna važnost glasbe in jo uvršča med šolske predmete. Ali to, kar nekako instiktivno čuti, ne zna udejstvovati. Petje, kakor se dandanes goji v šoli, ne dosega svojega namena. Ves efekt je v tem, da se učenci naučé nekaterih pesmic, da z njimi delajo parado, kadar je v cerkvi ali šoli patrijotična slavnost, ali kadar pride nadzornik, ki pa za petje nima nobenega smisla, najmanj za metodičen pouk petja v šoli. Zategadelj v ljudskih šolah ni nobenega zanimanja za pevski pouk, in tudi v srednjih šolah ni dosti bolje. Gg. veroučitelji večinoma delajo na to, da se pri nedeljski službi božji nekaj poje, bolje ali slabeje, ne vpraša se pa od nobene strani, jeli pevski pouk odgovarja pedagogičkim in didaktičnim zahtevam. Učencem se zabijajo pesmi v spomin kakor kanarčku, oni pa jih ne razumejo in ne zaznajo. Kaj bi se dalo doseči, da vsi učitelji razumejo svojo nalogo! Koliko pevskega

naraščaja bi dobivali iz šol za naša glasbena društva, za cerkvene kore! Sedaj pa je pevski pouk takšen, da manjka na vse strani pevskega osobja.

Velik pomen se polaga na telovadbo, na risanje, na igre, in kdo more imeti kaj zoper to? Ali kolikanj več blažilne moči biva v glasbi, v petju! In vendar ima risanje posebnega nadzornika, telovadba strokovnega učitelja, pevski pouk pa je pepelčica med šolskimi predmeti.

Da se izboljša stališče petja v ljudskih in srednjih šolah, treba inicijative od zgoraj. Znano mi je, da glasbeno-pedagogično društvo zelo deluje pri učnih ministerstvih za vpeljavo strokovnega, metodijskega pevskega pouka. Znano mi je tudi, da se zlasti na Dunaju nahajajo učitelji, ki v svojih šolah prakticirajo pridobitve strokovnjakov na tem polju in so že dosegli krasne uspehe. Ali do nas doli še ni prišlo nič, in pevski pouk se nahaja še vedno v jako žalostnem stanju. Kljub rednim pevskim uram imamo mi med šolarji večinoma pevske analfabete. Pokažite mi enega šolarja, ki bi znal najprimitivnišo pesem peti na prvi pogled. Mogoče, da se mi rogate in pravite: Kako morete zahtevati od otroka, da poje na prvi pogled pesem, četudi najpreprostejšo? — Na to odgovarjam: Zakaj pa zahtevate od otroka, da v nekaterih mesecih zna čitati, in iz prej neznanih znamenj ve razbrati misli drugih ljudi? — Kako to, da se ne bi mogel naučiti tudi peti po danih glaskah, ko mu vendar prvi šolski pouk zlasti čitanje zelo pomore k pojmovanju pevskih elementov? — Kakor more vijolinist vsako noto, ki jo vidi na papirju, prenesti na vijolino, če tudi ne ve, v kakem razmerju je ton s prejšnim, istotako mora biti tudi pevec usposobljen, da zapoje vsako noto, ki jo vidi. Moderna pedagogika je našla krasne pripomočke, s katerimi se učenci igraje nauče brati. Pevska pedagogika je v novejšem času tudi tako napredovala, da se otrok igraje nauči peti.

Šolar se uči v šoli najprej brati in pisati; tudi pevec se mora naučiti note brati in pisati, t. j. navaditi se mora vrsto not brez kakega pomočka (vijoline) peti, pa tudi vrsto glasov, ki jo čuje, napisati. Nazoren nauk uči otroka, kaj pomeni beseda; in glasba mu z raznimi vajami vzgojuje posluh. Otrok se uči svojim naivnim mislim dati obliko dobrih stavkov; in glasba nas uči muzikalične sintakse. Moder pevski pouk razvija domišljijo, budi iznajdljivost, zbuja čut za lepoto zvenka in oblike. Ako se dandanes v obče še ne pripozna vzgojevalna vrednost glasbe, je vzrok to, ker je pevski pouk preveč mehaničen, učencem premalo dostopen in jasen. V šolah naj se uči petje kot obligaten predmet, ne radi glasbe same, marveč zato, ker glasba mnogo pripomore k splošni izobrazbi. Glasbeni pouk v šoli ima namen, nele vsposobiti šolarja, da zna pravilno peti; marveč ta pouk naj učenca glasbeno navdahne in mu priljubi ono vmerjenost, ki se opazi v pravilno urejenih tonih. Nasledek te umerjenosti je lepoglasna govorica, prijetne kretnje, plemeniti izrazi, harmonično vbrana duša.

(Dalje prih.)

Nekaj o „modernih“.

(Ksaver Kosmov.)

(Konec.)

Še nekaj o harmoničnih prostostih „modernih“. Pravila harmonije so gotovo koristna, potrebna in pravična; vendar pa se izrazilna sredstva v vsaki umetnosti tekom časa menjavajo. V bistvu ostanejo seveda ista, posameznosti se izpreminjajo. Ravnotako tudi v glasbi sredstva za izraz čustev ne morejo ostati vedno ista; ravzijajo se in izpreminjajo; pri vsem tem morajo pa na vsak način ostati v mejah umetnosti same, služiti njenemu najvišjemu pravilu — lepoti¹⁾. Ako je kaka „nepravilnost“ v gotovem slučaju lepa, samo da ne žali absolutnih pojmov lepote in skladnosti, postani tedaj „pravilnost“. Pravila so le pripomoček v dosegu visokega cilja v umetnosti, ona navajajo, nimajo pa v celoti absolutnega obstanka. Ideal umetnosti se razvija, poraja se v raznih časih in pri raznih umetnikih drugače — preje determinirana pravila ga ne morejo več obseči.

Če iz teh razlogov seže recimo skladatelj „preko mej“, naj se mu zato še ne opočita, da hoče prevreči solidne temelje, ki so jih postavili prednamci. Gotovo pa je, da se mora skladatelj držati pravil lepote in skladnosti (harmonije v širšem smislu), da ne zaide v absurdnosti takozvanih „dekadentov“.

Dotaknimo se druge važne točke v cerkveni glasbi. Gotovi ljudje — in teh ni prav malo — kličejo ljudstvo na pomoč, naj ono sodi o umetnosti — v našem slučaju o cerkveni glasbi. Apelirajo na ljudstvo, češ ljudem ta glasba ne dopade, ni ljudska, ni cerkvena. Kolika zmeta!

Glasba je umetnost in kot taka odsev one večne Resnice in Lepote, ki se ljudem tudi oznanja v cerkvi. Kakor ne moremo pustiti ljudi, da žive po lastni popačeni naturi, jih dvigamo iz blata vsakdanjosti do Resnice in Lepote, ravnotako moramo tudi v glasbi postaviti prednje ta ideal Lepote. In če so ljudje dostopni naukom vere, so vsprejemljivi tudi za lepoto glasbe in če jih učimo prvega, jih moramo navajati tudi k drugemu.

Vsakemu pevskeemu zboru — tudi najbolj preprostemu — se da udihniti nekaj umetniškega čustvovanja, razumevanja, da gre za nekaj višjega, svetega in blažilni upliv gotovo ne izostane. Treba pa ravnati po gotovi metodi: nuditi ljudstvu umetniških skladb, stopnjevaje od lažjih do težjih in če so dobro naštudirane, se ljudstvo ne bo pritoževalo, rado jih bo vsprejemalo, ker jih bo razumelo.

¹⁾ V posvetni glasbi imamo — ne med Slovenci — prave dekadente; med njimi znani Schönberg. Ti so zavrgli tudi melodično linijo in v kolikor še rabijo harmonično oporo, so se pri tem otresli vseh tradicionalnih harmoničnih pravil. Kdor je imel srečo (?) vživati tak futurističen koncert, kjer flavta, klarinet, fagot, pavke in ne vem kateri inštrumenti še „spremljajo“ recitiranje pesmi, tako da v resnici ne vè desnica, kaj dela levica, kdor je že to vžival, mora le obžalovati, da so se možje kakor Schönberg mogli tako globoko izgubiti.

Da so naše razmere v tem oziru še tako malo vzorne, so krivi deloma organisti pa tudi nekateri cerkveni predstojniki. Organisti postanejo le preradi rokodelci v glasbi, otope in izgube vsako idealnost; velikokrat je temu kriv boj za vsakdanji kruh. Mnogi duhovniki se zopet ne zavedajo, koliko sami sebi koristijo, če uspešno podpirajo cerkveno glasbo in njen napredek, ko je vendar to najidealnejši pripomoček dvigniti srca iz prazne vsakdanjosti in jih napraviti dovzetne za vse dobro in blago¹⁾.

S splošnim sodelovanjem vseh prizadetih faktorjev moremo gotovo ustvariti idealnejše razmere za našo cerkveno glasbo. Treba se poglobiti v razvoj glasbe kot umetnosti in iz tega stališča presoјati glasbene proizvode. Izginila bodo prerekanja glede „modernih“, tudi ljudstvo se ne bo upiralo „moderni“ umetnosti, ker bo razumelo ali vsaj slutilo v glasbi neko višjo moč in silo, vsi pa bomo one, ki jim je bilo dano videti hram umetnosti odprt, ki jim je bila razodeta njena božanska moč in veličastnost, bolj spoštovali kakor doslej, ker bomo vedeli, da so tudi oni svečeniki med ljudstvom, da po njih proizvodih ožarjena vzplamte nešteta srca k viru večne Lepote in Resnice.

Vojska in naša cerkvena pesem.

Naša pravična vojska je poklicala na dan stare naše ideale; vstajali so ti ideali v pesmih, ki so se oglasile po naši slovenski domovini, kot orgel mogočnih don, igranih od „furioso“-orglavke vojske. V čudovitem svitu nam iz teh pesmi odseva: Ljubezen do domovine in domačih, zvestoba cesarju, junaška smrt za domovino. Kaj bi pač počelo srce vojaka, ako bi ne imelo pesmi — svoje miljenke. Nekje . . . se vojaki vsedejo na voz, iz domačega kraja se odpeljejo, srce jim močno bije, ženam, celo resnim možem stopajo solze v oči, kar zadoni iz vojaških prs: „Tam za laškim gričem . . .“, solza izgine, vojak naenkrat postane tudi junak in pusti solze svojim domačim, ki za njim gledajo.

Snežni Karpati, ruske poljane in srbsko gričevje, Kras, primorske in koroške gore, vse bo vedelo povedati o pesmih slovenskih fantov-junakov. In tudi marsikatera pobožna se je tukaj oglasila.

Koliko zanimanja imajo cerkveni pevci v vojaški suknji in tudi v ujetništvu za svoj domači cerkveni zbor! „Sedaj je 8¹/₂“, tako piše nekdo iz ruskega ujetništva, „moji pevski tovariši in tovaršice pojejo na Gradu pri sv. maši, a jaz sem tukaj, v duhu se združim ž njimi . . .“.

¹⁾ Pomankljiv študij in napačno umevanje glasbe sploh dovede potem do takih pritožb o „neuzitnih skladbah“, kakor smo jih slišali glede zbirke „Slava presv. Evharistiji“ — Hochreiterjev „Requiem“, za katerega naj bi bili Slovenci skladatelju in „Cerkvenemu Glasb.“ hvaležni, vzbuja odpor, ker je baje neovržno znamenje naše glasbene „dekadence“. Ali so dotični gospodje — če so tudi dame soudeležene, mi ni znano — prekomodni, da se jim ne ljubi tega krasnega „modernega“ dela preštudirati, ali pa so premalo izobraženi in naj se zato rajši še dalje uče, kritiziranje pa opuste, da se preveč ne osmešijo.

Ravno cerkveni pevci se kaj radi spominjajo mirnih časov, ko so še tako lepo, brez skrbi, s petjem v cerkvi lajšali skrbi svojim domačim, ko so jih zazibali v pravo, srčno veselje. „Lepi časi, pridete li zopet? Še li stoji naša cerkev, še žive naši tovariši, znanci?“ Take misli se jih polotè, in tudi dobri sklepi zvestobe proti zboru, ustrežljivosti proti pevovodju se oglašajo. To je gotovo vse dobri stvari v prid.

Novo življenje se bo oglašalo po vojski povsod, tudi v cerkvenem petju. Kar je samoposebi umevno, so bili cerkveni pevci splošno med boljšimi, katoliškimi ljudmi. Upamo tudi, da ne bodo samo ostali taki, ampak da bodo po vojski za sveto stvar še bolj vneti. Dobro voljo, gorečnost bodo gotovo prinesli s seboj, torej bo od pevovodja odvisno, to dobro voljo v njih tudi ohraniti.

Vojska sicer ni muza, je sovražnica vseh umetnosti, toda ravno vojska nam je prinesla toliko lepih, novih pesmic, toliko razmotrivanja in poduka o pravem napredku cerkvene glasbe, da bi bili mi Slovenci v tem oziru — skoraj bi rekel — lahko zadovoljni z vojsko. Zbirka: „Slava presv. Evharistiji“ nam je prinesla tako krasnih in dovršenih, prav umetniških pesmij, da nam ta zbirka dela čast pred glasbenim svetom. Gospod Adamič nam je podaril svoje Marijine pesmi, ki bodo poleg svoje dovršenosti segale narodu prav globoko v srce. Vsikdar se razsvetli obličje zbora, kadar vidi na programu kako Adamičevo Marijino. Postnih in misijonskih pesmij smo potrebovali; oskrbel nam jih je č. g. Stanko Premrl; te se bodo pri kolikaj vežbanem zboru precej udomačile. Gosp. Ignacij Hladnik je izdal Marijine pesmi za čas vojske, ki so bile tudi zelo ugodno recenzirane. Razven tega smo dobili še toliko lepih, prav umetnih spevov, da lahko rečemo, da nam vojska v tem oziru ni škodila. Naše glasilo „Cerkveni Glasbenik“, je tudi prinašal dosti luči, nam svetil, da smo šli po poti pravega napredka, in kakor opažamo, tudi to ni bilo zastoj. Vemo, da imamo še dosti dela, predno bomo dosegli, da bo cerkveno petje povsod v tako idealnem stanju, kakor je stvar sama, za katero se borimo, opažamo pa vendar, da naša ideja napredka v cerkveni glasbi vendar zmaguje. Saj nočemo drugega, kakor Boga tako vredno in lepo častiti, kakor le moremo.

Delujmo torej sedaj, v kolikor nam moči niso odvzete, po vojski pa se poprimimo tega tako idealnega dela s podvojenimi močmi in izkusili bomo, da „srečen je, kdor se s petjem ukvarja“.

Franc Pirc C. M.

Naši organisti in glasbeniki v vojski.

Odbornik Cecilijinega društva, pevovodja g. Anton Lavrič poroča s srbskega bojišča z dne 8. oktobra sledeče: Smo zopet v hudem ognju in ljutih bojih, pa ne več v Bosni. Tu sama ravnina. Razprostira se kakor neskončno morje. Srbi se trdovratno in obupno branijo za svoj obstanek. Bije jim zadnja ura. Nemškega vojaštva tu zelo velikó. Prodiramo uspešno

Pozdrave Vam in vsem gg. odbornikom „Cecilijinega društva“. Na vojno-poštni dopisnici z dne 11. oktobra pa piše: Pristržne pozdrave iz vrteina peklenskega koncerta! Glase se polne orgle, na katere igra virtuoziinja smrt. Granate in šrapneli žvižgajo kromatično škalo, kakor najslavnejši glasbenik. Veličastno buči pedal — grom topov in glasno pojo miksture, korneti in „ravškvinte“ — strojne puške. Na teh orglah ni čuti milega spremena; vse je močno, vse strašno divje. Kedaj bo konec te produkcije? Srčno Vas pozdravljam kakor vse cenjene naročnike „Glasbenika“.

Organist Josip Emil Vidrih se nahaja kot rekonvalescent v Linzu, od koder piše, da se mu dobro godi.

Organist Anton Jobst piše iz Hartberga: Sprejmite iskren pozdrav. Sem tukaj v bolnišnici, kjer sem si pokvaril desno roko. Komaj par vrstie pišem. Bogve ali bodem mogel še kedaj igrati ali ne. Upam da. Mnogo pozdravov.

Absolvent orglarske šole Mihael Pogačnik naznanja, da je sedaj na italijanski fronti in da imajo že sneg. Pozdravlja vse orglarske učence.

Enoletni prostovoljec Josip Gašperšič, čigar skladbo za orgle smo objavili v 9. letošnji prilogi našega lista, poroča iz Zagreba, da je bil na Vseh Svetih dan opoldne ranjen od šrapnela na zapestje leve roke. Upa, da bo ozdravel. Pošilja pozdrave.

Pregled cerkvenoglasbenih listov.

Sv. Cecilija, 1915. št. 6. prinaša sledeče spise: Hrvatska crkvena pjesmarica iz god. 1635 (Dr. Josip Mantuan — Ljubljana); Tradicionalna psalmodija (Fran Ferjančič — Ljubljana); Tekst i melodija (Zlatko Špoljar — Ludbreg); Bilanca našeg rada iz ovogodišnjih dopisa (Vinko Žganec — Zagreb); Naši dopisi: Kotoriba, Kutina, Banja Luka, Košljun, Feldpost 353, Klosterneuburg, Ludbreg, Zagreb, župa sv. Petra; Glasbena literatura; Razne vijesti; Iz hrvatske glasbene prošlosti: Pjesme u čast muke Isusove, Crkvene pjesme o. Nikole Krajačevića (Janko Barlè); Iz „Cecilijinog društva“; Tijelovska (Ferdo Rožič); Poziv na pretplatu. — Glasbena priloga prinaša evharistično pesem „Ave Jesu!“, zložil P. Kamil Kolb, in božično „Djetešce Ti, moje drago“, zložil Rudolf Tacklik. — Sv. Cecilija izhaja vsaka dva meseca in stane za celo leto 5 K, za dijake 3 K. Upravišstvo: Zagreb, Županijska ulica 4.

Musica divina, 1915. št. 10. Vsebina: Škof dr. Janez Gföllner (dr. Al. Hartl); Koralna premišljevanja (Matej Mörwald); Sekovsko cerkveno petje v 14 stoletju (dr. Oto Drinkwelder); K glasbeni prilogi; Določbe in ukazi; Cerkvene ljudskopevske vaje v samostanski župni cerkvi sv. Martina v Klosterneuburgu; Dopisi; Književna in druga poročila; itd. itd. — Glasbena priloga prinaša II. polovico Wössovega Te Deuma. — „Musica divina“ izhaja vsak mesec in stane za celo leto 6 K. — Upravišstvo: Dunaj, I. Karlsplatz 6 (Universal-Edition).

Anzeigebblatt für Kirchenmusik, Orgelbau und Glockenkunde. 1915. št. 10 in 11. Vsebina: K prazniku sv. Cecilije: Ergo psallamus (P. Gustav Sysel); Koralna ura: introit „Gaudeamus omnes“¹⁾. K vprašanju ljudskošolskega petja (Eric Smonik); Več obzirnosti in medsebojnega spoštovanja; Zvonarstvo; Zvonovi — kanoni; Razna poročila; Cerkvenoglasbene novosti; Listnica uredništva. — Anzeigebblatt izhaja enkrat na mesec in stane celoletno 1 K 50 vin. Upravišstvo: Gradec, Schönauegürtel 41.

¹⁾ Urednik P. M. Horn priporoča pri tej priliki izvajati kvilizmo po predogu g. glasbenega ravnatelja Ant. Foersterja:

Razne reči.

Δ V nedeljo 7. novembra ponoči je v Kamnigorici na Gorenjskem umrl orglarski mojster g. Ignacij Zupan. Še ni preteklo leto, odkar smo izgubili Milavca in sedaj nam je neizprosna smrt pokosila še Zupana. Tako smo žal tekom desetih mesecev izgubili dva domača vešča orglarska mojstra. Pokojni Ignacij Zupan je dovršil okrog 130 del in to največ po Slovenskem in Hrvaškem. Za razvoj domačega orglarstva si je stekel neoporečne velike zasluge. Če Bog da, bomo o umrlem mojstru o priliki izpregovorili v našem listu kaj več. Pokoj njegovih duši!

Δ V orglarsko šolo Cecilijinega društva v Ljubljani sta bila letos nanovo sprejeta: Ivan Adamič iz Harij na Notranjskem in Franc Mihelčič iz Dolskega. Vseh učencev skupaj je letos samo osem.

Δ 15. oktobra je preteklo 100 let, odkar se je rodil cerkveni skladatelj Moric Brosig, znan zlasti po svojih izrazitih latinskih mašah (H-mol, C-mol, F-mol, itd.) in po svojih vzornih orgelskih skladbah. Umril je leta 1887 v Breslavi, kjer je od leta 1842 dalje vodil tamošnji stolni kor. S svojimi plemenitimi skladbami je zelo vplival na splošno zboljšanje cerkvene glasbe.

Naše priloge.

V 10. številki sta izšli dve dr. Kimovčevi nagrobnici, ena za mešani zbor a capella, druga za mešani zbor s pihali. Omenjamo, da se tudi druga more peti brez spremljanja; kjer pa sta na razpolago dva rogova in dve pozavni, bodo ti instrumenti napravili lepo skladbo še bolj barveno in učinkujočo. Prva je seveda precej lažja od druge, a glasbeno nič za njo ne ostaja ter zasluži radi izredne miline in velikega blagoglasja, da bi jo vsaj za poskušnjo prepeli vsi naši mešani zbori. Stolni pevski zbor v Ljubljani je omenjeno prvo nagrobnico pel pri pogrebu svoje članice altistinje gdč. Rozalije Pavlovec in je skladba napravila na izvajalce kakor tudi na poslušalce globok vtis.

V današnji prilogi prinašamo dve Ave Maria, eno za samospjev oz. enoglasni zbor z orglami, drugo za mešani zbor. Vse tiste naše cenjene naročnike, ki niso še preveliki prijatelji modernega sloga, prosimo, naj eno kot drugo skladbo večkrat preigrajo in naj ju ne zavržejo takoj pri prvem bolj nenavadnem ali bolj težko umljivem mestu. Gospod Fran Mlinar-Cigale se nam predstavlja s svojo skladbo — Ave Maria v E-duru — kot zelo nadarjen, plemenito čuteč skladatelj novejšega kroja. Ko nam je poslal to svojo „Ave Maria“ meseca maja, se je izrazil v pismu približno takole: „Morda boste rekli, da sem preveč moduliral. Toda nisem mogel drugače. V teh krasnih pomladanskih dneh sem bil že tako razpoložen, da bi bil najraje na mah preobrnil vse dure in mole“.

S. P.

Današnjemu listu je pridejana 11. št. priloga.

Odgovorni urednik lista in glasbene priloge **Stanko Premrl**.
Zalaga Cecilijino društvo. — Tiska Zadržna tiskarna v Ljubljani.